

Opinie & Debat

Er wordt over, maar niet met de patiënt gesproken

Elke de Quay
Beter in Gesprek

Bezuinigingen in de gezondheidszorg zijn onontkoombaar. Daarbij moet de patiënt als ervaringsdeskundige geconsulteerd worden.

Het zal een samenloop van omstandigheden zijn, maar wrang is het wel: demissionair minister Klink wil vanuit een voetbalstadion in Zuid-Afrika nog snel vóór het zomerreces 1,4 miljard euro aan bezuinigingen in de zorg er doorheen drukken. Als ware hij een chirurg met een discutabele licentie, neemt hij een vlijmscherp mes ter hand en opereert geheel naar eigen inzicht. Klink verwijderd nu de verkeerde ledemaat met rampzalige gevolgen.

Dat er geopereerd moet worden staat niet ter discussie, maar wel het hoe en waar. Eerst even inlezen in het dossier: in het huidige beleid rondom de chronische zorg van VWS zou de patiënt centraal staan: de patiënt heeft de regie over zijn aandoening en de behandeling ervan, ook wel zelfmanagement genoemd. De patiënt krijgt hierbij een verantwoordelijke rol toebedeeld. En rondom deze patiënt met een chronische

zorgvraag moet vooral multidisciplinair samengewerkt worden. Dit wil zeggen dat de hoofdbehandelaar samen met de patiënt een netwerk van (para)medische zorgverleners creëert die samen de meest optimale behandeling en zorg voor de aandoening vormgeven.

Voor de veelvoorkomende chronische zorgvragen worden zorgstandaarden ontwikkeld. Enorme bundels papier waarin de te volgen stappen in het behandelingsproces worden aangegeven. Zorgstandaard, ketenzorg... protocollen en richtlijnen om de zorg in strakke, beheersbare banen te leiden. En 'de chronisch zieke wordt gepositioneerd, gemotiveerd en gefaciliteerd om aan zelfmanagement te doen' (*Zorgstandaard in Model*, pag. 24). De patiënt is blijkbaar een lijdend voorwerp dat gepositioneerd moet worden.

De KNMG komt met een eigen document, om de verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking tussen medisch professionals te reguleren. Nog zo'n pak papier met als een van de conclusies 'in het geval van samenwerking behoren de betrokken zorgverleners af te stemmen welke informatie de patiënt behoeft'.

De vraag nu is: staat de patiënt werkelijk centraal? Nee dus. Want als hij de regie inderdaad zou hebben, dan zou met hem en niet over hem gesproken worden, zoals nu telkens weer gedaan wordt. Dan zou Klink zijn beleid en de bezuinigingen afstemmen op zijn eigen visie van de patiënt als regisseur, als manager. De recente ontwikkeling van multidisciplinair samenwerken rondom de patiënt sterft vroegtijdig met de voorgestelde bezuinigingen van Klink. Immers, voor ieder consult aan een paramedische zorgverlener moet de patiënt een eigen bijdrage van 10 euro betalen. Voor een chronische patiënt betekent dit tientallen tot

honderden euro's per jaar extra betalen aan de noodzakelijke behandeling. Dan valt er voor een patiënt weinig te regisseren. Multidisciplinair samenwerken is ook niet meer nodig, want de patiënt kan deze zorg niet betalen. Dan wordt de zorg onbetaalbaar voor degenen die haar het hardst nodig hebben.

Als Klink nu daadwerkelijk de patiënt centraal zou stellen en met hem zou spreken, dan zou hem duidelijk worden dat er genoeg mogelijkheden zijn om te bezuinigen zonder verlies van kwaliteit van de zorg. De Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF) concludeerde eind mei nog uit onderzoek dat de patiënt veel onnodige zorg ervaart: te veel onnodige onderzoeken en consulten. Als de zorg beter op de patiënt afgestemd zou worden en zorgverleners beter zouden samenwerken, kan veel winst geboekt worden. Dit voor wat betreft de (para)medische dienstverlening. Vorige week nog publiceerden de gezamenlijke cliënten-/ouderen en gehandicaptenorganisaties een plan om 2,1 miljard te bezuinigen.

Ik roep de politiek op rust te brengen in dit dossier, het paniekvoetbal te stoppen en de poging van Klink te stoppen om nog voor het zomerreces rampzalige en zelfs haaks op het beleid staande bezuinigingen er doorheen te drukken.

Mijn oproep aan demissionair minister Klink is: ga niet snijden op de verkeerde plek; houd vast aan de visie van de patiënt als regisseur van een multidisciplinair zorgteam, faciliteer deze samenwerking, stel de patiënt nu daadwerkelijk centraal, vraag de patiënt wat hij nodig heeft voor zijn behandeling en zie de mogelijkheden om te bezuinigen zonder verlies van kwaliteit. Multidisciplinair samenwerken, Klink zou er zelf ook eens aan moeten beginnen.